

18. Budai Szinkör stb. stb. — Egy francia íróval, Dreyfus Ábrahámmal együtt írta „A kecebánki fürdő” című vígjátékot. — „Festett világ” cím alatt színészregényt írt, ezenkívül számos tudományos műve, mint: „Aesthetika”, „Költészetan”, „Szavalókönyv”, „Jelmeztan”, „Szinműtár” (ezeket a sziniakadémia számára írta), „Képek a magyar író- és színészvilágból”, 4 kötetben, továbbá essayk, irodalmi elmefuttatások, mint „Szinpadi furcsaságok”, „Színészek a háborúban”, „Emlékeim”, „Régi magyar színészvilág”, „Megyeri utazik”, „A szinpad története”, „Emlékezem a Mesterre”, „Levelezésem Jókaival”, „Vándorévek”, „Vén komédiások”, „Az öreg Lendvay”, „A budai öregek” stb. stb., melyek többnyire az „Újság” hasábjain láttak napvilágot, tanuskodnak törhetetlen munkaerejéről és szorgalmáról. A felsorolt művein kívül számos költeménye is jelent meg s ily nagyfokú elfoglaltsága mellett jutott ideje a színészet közügyeinek intézésére is, amennyiben az Orsz. Színészegyesület buzgó és agilis alelnöke is volt 1877 óta. V. A. felesége windsori Hickmann Gabriella, a zeneakadémia növendéke volt. Nagyváradon volt az esküvőjük, 1878 aug. 6-án. Leányaik: Ili, a Király Színház primadonnája volt — és Aranka, a Nemzeti Színház örökös tagja (L. o.). V. A. 1906-ban nyugalomba vonult, ugyanakkor az udv. tanácsosi méltóságot nyerte el. Jellemző adat V. A. életrajzához, hogy a halál is kötelességteljesítés közben találta, 1923 márc. 5-én. V. A.-t hazulról elindulva, hiába várták növendékei a Rákosi-féle színésziskolában, útközben a Nemzeti Színház épülete előtt összeesve; meghalt. (Pesti Kálmán.)

Váradí Aranka, a hírneves költő és színműíró V. Antal leánya, sz. 1888-ban. A Nemzeti Színház tagja lett: 1903-ban. Egyike azon színművészeknek, kik mindjárt kezdetben, jelentéktelen szerepekben is elárulják a nagyrahatottságot. Pedig sok ily kis szerepet kellett eljátszania, amíg Puck szerepében a nagyközönség is megismerhette, mily nagy értéket bír benne a Nemzeti Színház. Az

ő eredeti felfogású, szeretetreméltó vadóca, lombokkal fürtjei között, nagyban különbözött elődeinek bársonyzekek manóitól. Rövid egymásutánban jutott ezután oly szerepekhez, amelyek a Nemzeti első művésznői közzé avatták, köztük két oly szerep, amelyek alkalmat nyújtottak sokoldalú, jellemábrázoló képességének megmutatására, ezek: Herczeg Ferenc bájos s emellett dámonikus Éva boszorkánya, és Shaw: Cleopátrája. De mindannyi közt a „Vadkacsa” Hedvigje oly alakítás, amelynek évtizedek multával sem akad hozzá hasonló ábrázolója. A bájos és kedves gyermekleány szerepében szinte tragikai magaslatra emelkedett, mély meghatottságot kelte hallgatóiban. Méltó párja volt ezen alakításának a Faust „Margit”-ja, a legjobb e szerepben magyar szinpadon, mély, igaz és bensőséges. Ép oly megható volt szelid Cordéliája (Lear) és Opheliája (Hamlet). De nemcsak a tragikus szerepekben nyújtott nagyot, ép oly otthon van az előkelő világ, a szalonok, finom, negédes alakjainak ábrázolásában, amelyekben egyaránt érvényesült kedvessége, előkelősége és átható intelligenciája. Ilyenek a Hadifogoly „Valois Margit”-ja, az Esményi férj „Mrs Chewney”-je, a Mizantrop „Celiméne”-je, II. Józsefben „Lichtenstein hercegnő”, Tanner John házasságában „Anna”, Cyranoban „Roxane”, Narcisse-ban „Pompador”. Szívből jövő, megható hangokat talált Dumas „Gauthier Margit”-ja szenvedésének illusztrálására, nem kevésbé a Dickens-regényből alakított színmű, a „Házi tündér” vak leányalakjának rokonszenves ábrázolásához. Modern szerepei közül feltűnő nagy hatást ért el Dario Nicodemi „Árnyék” című darabjában, főleg ennek utolsó felvonásában, ahol szinte megdöbbentő keménységgel érezte a halálosan megsebzett lelkű asszony hajthatatlanságát. Ugyanezt a keménységet és dámonikus vonást érezteti kitűnően Ibsen Gabler Heddájának és Nórájának szerepében. A műsorról hamar lekerült Turgenyev „Natháliája”, jóllehet Váradí Aranka briliáns ábrázolásáért megérte volna a műsoron tartást. Jelentősebb szerepei közül megemlítjük még